

Històries del PORT

El trencaglaç

Els mariners del nord de Rússia s'han enfrontat al llarg de la història a les capes de glaç de les aigües de l'oceà Àrtic. Des del segle XII i fins al XIX, es va estendre l'ús dels kotx, vaixells de vela i remes fets amb fusta de roure, que tenien un folre i una quilla addicionals. El trencaglaç pròpiament dit es va inventar el 1871 a Hamburg i incorporava un sistema de tancs d'aigua al voltant del vaixell que impedièren que el glaç s'acumulés i fes malbé el casc. El 1957 els soviètics van construir el *Lenin*, el primer trencaglaç atòmic.

FONS CARLOS DE ANGLUO/AUTORITAT PORTUÀRIA DE BARCELONA

La mamella

Quan un mestre d'aixa acabava un vaixell, mai no s'oblidava d'afegir-hi una mamella. Es tractava d'un petit dibuix en relleu sobre la fusta de la part exterior de la popa que servia per marcar l'obra, com la signatura d'un pintor. Així, fitant la mamella, es podia identificar al constructor de l'embarcació.

De la fusta al metall

La industrialització va portar canvis cabdals a la societat del segle XIX, com l'arribada de l'electricitat o la propulsió a vapor. Aquests canvis també provocarien la major transformació de la història dels ports. El de Barcelona va haver d'adaptar les seves instal·lacions a les noves tecnologies i donar reposta a les noves necessitats dels vaixells, que eren més ràpids, més grans i més especialitzats. Tot i que les embarcacions de fusta i de metall van conviure durant dècades, ja no hi havia marxa enrera.

El primer pas va ser multiplicar les instal·lacions, tant marítimes com terrestres. El port de Barcelona va ampliar la seva superfície de servei, va adaptar els molls, va viure la construcció de nous magatzems i es va dotar de nous mitjans de càrrega, manipulació i trasllat de mercaderies.

Una de les grans empreses que va ser clau en tot aquest procés van ser els Tallers Nuevo Vulcano (al fons de la imatge), que des del 1834 ocupaven el Moll Nou. Només dos anys després, el 1836,

d'aquests tallers en va sortir el primer vaixell de vapor de Catalunya i de tot l'estat, el *Delfin*. L'any 1850, els germans escocesos Alexander van establir a la Barceloneta una nova fundició, i el 1855 es va inaugurar la Maquinista Terrestre y Marítima.

A mesura que va avançar el segle XIX, els vaixells, tant militars com civils, van viure una revolució a nivell tècnic: des de nous sistemes de propulsió, com l'hèlix, fins a sistemes diferents de turbines. Al situar-se el principal negoci de construcció de vaixells a Euskadi i Astúries, els centres catalans es van especialitzar en la reparació, tasca en la que van ser referència en tota la Mediterrània.

Al llarg dels anys van ser freqüents les parades tècniques de vaixells, com el buc de guerra SF-11 (en primer terme de la imatge), que va fer estada a la Nueva Vulcano l'any 1918. Dos anys abans, els tallers s'havien integrat, juntament amb cinc empreses navilieres més, en la companyia Transmediterrània, dedicada al transport de viatgers entre diversos ports del món.